

Miljöministeriets anvisning om svårighetsklassen för arbetsledaruppgifter vid byggande och om arbetsledares behörighet

MM4/601/2015

Miljöministeriet meddelar följande anvisningar om svårighetsklassen för arbetsledaruppgifter vid byggande och om arbetsledares behörighet. Anvisningarna är i kraft tills vidare.

Helsingfors 12.3.2015

Överdirektör *Helena Säteri*

Överinspektör *Mirkka Saarela*
Överarkitekt *Timo Saarinen*

Miljöministeriets anvisning om svårighetsklassen för arbetsledaruppgifter vid byggande och om arbetsledares behörighet

MM4/601/2015

INNEHÅLL

1. Arbetsledningsuppgiftens svårighetsklasser för ansvariga arbetsledare
 - 1.1 Ringa arbetsledningsuppgift
 - 1.2 Sedvanlig arbetsledningsuppgift
 - 1.3 Krävande arbetsledningsuppgift
 - 1.4 Exceptionellt krävande arbetsledningsuppgift
2. Arbetsledningsuppgiftens svårighetsklasser för arbetsledare för ett specialområde
3. Behörighetsvillkor för ansvariga arbetsledare och arbetsledare för ett specialområde

Denna anvisning hänför sig till 122 b och 122 c § i markanvändnings- och bygglagen. Anvisningarna är inte förpliktande. Anvisningarna meddelas för att stöda enhetlig tillämpning av lagen.

Markanvändnings- och bygglagen 122 b § (41/2014)

Arbetsledningsuppgifternas svårighetsklasser

Arbetsledningsuppgifterna inom ett byggnadsarbete är uppdelade i svårighetsklasser på basis av byggnadens och utrymmenas användningsändamål, byggnadsskyddet, byggnadens storlek, de byggnadsfysikaliska egenskaperna och de egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, belastningarna och brandbelastningarna, planeringsmetoderna, komplexiteten hos de bärande konstruktionerna, de krav som miljön och byggnadsplatsen ställer samt byggnadsförhållandena och de metoder som används i arbetet.

Svårighetsklasserna är **krävande arbetsledningsuppgift, sedvanlig arbetsledningsuppgift** och **ringa arbetsledningsuppgift**.

Utöver vad som bestäms i 1 och 2 mom. kan en arbetsledningsuppgifts svårighetsklass vara **exceptionellt krävande** om något av kraven eller någon av egenskaperna i 1 mom. är exceptionella.

Inom samma byggprojekt kan det finnas arbetsledningsuppgifter som hör till olika svårighetsklasser.

Närmare bestämmelser om bestämmande av svårighetsklassen för arbetsledningsuppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

1. Arbetsledningsuppgiftens svårighetsklasser för ansvariga arbetsledare

1.1 Ringa arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare

Arbetsledningsuppgiften för ansvariga arbetsledare är vanligtvis ringa då man bygger en till ytan högst 25 kvadratmeter stor, tekniskt enkel envåningsbyggnad avsedd för annat ändamål än boende eller arbete, och miljön, byggnadsplatsen eller byggnadsförhållandena inte ställer större än ringa krav på byggnadsarbetet. En arbetsledningsuppgift kan således vara ringa då man bygger en liten ekonomibygnad som har varken eldstad eller uppvärmningssystem.

Arbetsledningsuppgiften för ansvariga arbetsledare vid reparationer och ändringar av en byggnad är vanligtvis ringa om byggnadsarbetet med tanke på de tekniska lösningarna och arbets- och planeringsmetoderna är enkelt och har endast en liten inverkan på byggnadens byggnadsfysikaliska egenskaper och egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, byggnadens belastningar

och brandbelastningar eller bärande konstruktioner, och miljön, byggplatsen eller byggnadsförhållandena inte ställer större än ringa krav på byggnadsarbetet.

1.2 Sedvanlig arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare

Arbetsledningsuppgiften för ansvariga arbetsledare är vanligtvis sedvanlig då man bygger en till ytan högst cirka 500 kvadratmeter stor byggnad med högst tre våningar (eventuella källar- och vindsvåningar medräknade) som med tanke på användningsändamål, byggnadsfysikaliska egenskaper och egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, bärande konstruktioner samt arbets- och planeringsmetoder är en sedvanlig byggnad, och miljön, byggplatsen eller byggnadsförhållandena inte ställer större än sedvanliga krav på byggnadsarbetet. En arbetsledningsuppgift kan således vara sedvanlig till exempel då man bygger småhus, parhus, radhus, fritidshus, bastubyggnader eller jordbruks- eller lagerbyggnader enligt nämnda förutsättningar.

Arbetsledningsuppgiften för ansvariga arbetsledare vid reparationer och ändringar av en byggnad är vanligtvis sedvanlig om det är fråga om ett sedvanligt reparations- och ändringsarbete med tanke på de tekniska lösningarna och arbets- och planeringsmetoderna, och miljön, byggplatsen eller byggnadsförhållandena inte ställer större än sedvanliga krav på byggnadsarbetet.

1.3 Krävande arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare

Arbetsledningsuppgiften för ansvariga arbetsledare är vanligtvis krävande då man bygger en byggnad med fler än tre våningar (eventuella källar- och vindsvåningar medräknade) eller en byggnad vars yta överstiger 500 kvadratmeter eller då man bygger en byggnad som med tanke på användningsändamål, byggnadsfysikaliska egenskaper och egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, byggnadens belastningar och brandbelastningar, bärande konstruktioner eller arbets- och planeringsmetoder är mer krävande än sedvanligt. En arbetsledningsuppgift kan vara krävande också på grund av det att miljön, eller byggplatsen ställer särskilda krav på byggnadsarbetet eller på grund av att byggnadsförhållandena är mer krävande än sedvanligt.

En arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare kan vara krävande till exempel då man bygger bostadsvåningshus, läroinrättningar, hälsovårdscentraler, idrotts- eller motionsbyggnader, affärs-, inkvarterings- eller kontorsbyggnader, industri- eller produktionsbyggnader eller byggnader som anknyter till trafiken. En arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare kan vara krävande också till exempel på grund av det att byggnadens bärande konstruktioner har en lång spännvidd i förhållande till det använda materialet, byggnadens

den har fler än en källarvåning, byggnaden har en kraftig intern eller extern värme- och fuktbelastning eller byggnaden utsätts för en kraftig eller lågfrekvent extern ljud- eller vibrationsbelastning.

En arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare kan vara krävande också till exempel då byggplatsen är svår på grund av grundläggningsförhållanden eller läget och detta medför särskilda krav på byggarbetet eller då byggplatsen har en betydande inverkan på miljön eller stadsbilden. Till exempel kan byggandet av ett småhus vara en krävande arbetsledningsuppgift då byggnadsplatsen är trång eller ligger på ett byggnadsfysikaliskt krävande ställe som exempelvis utsätts för kraftig väderbelastning eller om källaren sträcker sig under grundvattenytan.

Arbetsledningsuppgiften för ansvariga arbetsledare vid reparationer och ändringar av en byggnad är vanligtvis krävande då det är fråga om reparation och ändring av byggnadsfysikaliska egenskaper och egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, belastningar och brandbelastning eller bärande konstruktioner i en byggnad som till de tekniska lösningarna eller arbets- eller planeringsmetoderna är mer krävande än sedvanligt. Liksom vid nybyggnad kan en arbetsledningsuppgift vara krävande också på grund av det att miljön eller byggplatsen ställer särskilda krav på byggnadsarbetet eller på grund av det att byggnadsförhållandena är mer krävande än sedvanligt.

Vid reparation och ändring av byggnad kan en arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare vara krävande också på grund av att byggnadsarbetet omfattar skyddade egenskaper hos en skyddad byggnad.

1.4 Exceptionellt krävande arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare

Arbetsledningsuppgiften för ansvariga arbetsledare kan vara exceptionellt krävande om något av kraven eller egenskaperna som anges i 122 b § i markanvändnings- och bygglagen är exceptionella. En exceptionellt krävande arbetsledningsuppgift är enligt namnet avsedd att vara exceptionell och således är en ansvarig arbetsledares arbetsledningsuppgift endast sällan exceptionellt krävande.

En arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare kan vara exceptionellt krävande till exempel då man bygger storskaliga idrotts- eller motionsbyggnader, sjukhus, trafikterminaler, affärs-, inkvarterings- och kongressbyggnader eller exceptionellt krävande industri- eller produktionsbyggnader. En arbetsledningsuppgift kan vara exceptionellt krävande också till exempel då man bygger

exceptionellt höga byggnader. En byggnad kan vanligtvis anses vara exceptionellt hög om den har fler än 16 våningar.

En arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare kan vara exceptionellt krävande också då man bygger en byggnad vars byggnadsfysikaliska egenskaper och egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, dess belastningar och brandbelastningar eller bärande konstruktioner är exceptionella. Så kan det exempelvis vara om byggnadens avstyvning förutsätter att krafterna förankras i berggrunden, man använder efterspända konstruktioner vid avstyvning, de bärande konstruktionernas spännvidd är mycket lång i förhållande till det använda materialet eller byggnaden har flera än tre källarvåningar. En arbetsledningsuppgift kan vara exceptionellt krävande också om arbets- eller planeringsmetoderna är exceptionella.

Också miljön eller byggplatsen kan medföra exceptionella krav eller byggnadsförhållandena kan vara exceptionella så att arbetsledningsuppgiften är exceptionellt krävande. Så kan det vara till exempel då byggplatsen är exceptionell på grund av grundläggningsförhållanden eller läget och detta medför exceptionella krav på byggnadsarbetet eller då byggplatsen har en exceptionell inverkan på miljön eller stadsbilden.

En arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare vid reparation eller ändring av byggnad kan vara exceptionellt krävande om det är fråga om reparation och ändring av byggnadsfysikaliska egenskaper och egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, belastningar och brandbelastning eller bärande konstruktioner i en byggnad som till de tekniska lösningarna eller arbets- eller planeringsmetoderna är exceptionella. Liksom vid nybyggnad kan en arbetsledningsuppgift vara exceptionell också på grund av att miljön eller byggplatsen ställer exceptionella krav på byggnadsarbetet eller på grund av det att byggnadsförhållandena är exceptionella.

En arbetsledningsuppgift för ansvariga arbetsledare vid reparation och ändring av byggnad kan vara exceptionellt krävande också om det är fråga om exceptionellt krävande reparation och ändring av skyddade egenskaper hos en skyddad byggnad.

2. Arbetsledningsuppgiftens svårighetsklasser för arbetsledare för ett specialområde

Arbetsledare för de vanligaste specialområden är ansvarig arbetsledare för byggnad av fastigheters vatten- och avloppsanordningar, ansvarig arbetsledare för byggnad av ventilationsanordningar, ansvarig arbetsledare för byggnad av bärande konstruktioner samt ansvarig arbetsledare för byggnad av geokon-

struktioner. Arbetsledningsuppgifter för ett specialområde är vanligtvis i regel inte ringa, eftersom småskalig och enkel byggnad inom ett specialområde inte kräver en arbetsledare för ett specialområde. På grund av detta är arbetsledningsuppgifter för ett specialområde i praktiken vanligtvis antingen sedvanliga, krävande eller exceptionellt krävande.

En arbetsledningsuppgift för ett specialområde är vanligtvis sedvanlig om byggnadsarbetet inom ett specialområde till de tekniska lösningarna och arbets- och planeringsmetoderna är sedvanligt och byggnadens storlek, användningsändamål, byggnadsfysikaliska egenskaper och egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, belastningar, brandbelastningar, bärande konstruktioner, byggnadsskyddet, miljön, byggplatsen eller byggnadsförhållandena inte ställer särskilda krav på byggnadsarbetet inom specialområdet.

En arbetsledningsuppgift för ett specialområde är vanligtvis krävande om byggnadsarbetet inom ett specialområde till de tekniska lösningarna eller arbets- och planeringsmetoderna är mer krävande än sedvanligt. En arbetsledningsuppgift för ett specialområde är vanligtvis krävande också om byggnadens storlek, användningsändamål, byggnadsfysikaliska egenskaper och egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, belastningar, brandbelastningar, bärande konstruktioner, byggnadsskyddet, miljön, byggplatsen eller byggnadsförhållandena inte ställer särskilda krav på byggnadsarbetet inom specialområdet.

En arbetsledningsuppgift för ett specialområde kan vara exceptionellt krävande om byggnadsarbetet inom ett specialområde till de tekniska lösningarna eller arbets- eller planeringsmetoderna är exceptionellt eller om byggnadens storlek, användningsändamål, byggnadsfysikaliska egenskaper och egenskaper som hänför sig till byggnadens sundhet, belastningar, brandbelastningar, bärande konstruktioner, byggnadsskyddet, miljön, byggplatsen eller byggnadsförhållandena ställer särskilda krav på byggnadsarbetet inom specialområdet.

3. Behörighetsvillkor för ansvariga arbetsledare och arbetsledare för ett specialområde

Markanvändnings- och bygglagen 122 c § (41/2014)

Behörighetsvillkor för arbetsledare och arbetsledare för specialområden

Behörighetsvillkoren för ansvariga arbetsledare och arbetsledare för specialområden är

- 1) i **krävande** arbetsledningsuppgifter för uppgiften lämplig högskoleexamen inom byggbranschen eller det tekniska området, tidigare examen inom yrkesutbildning på högre nivå eller motsvarande examen eller tidigare teknikerexamen eller motsvarande examen; dessutom ska arbetsledaren med beaktande av byggnadsobjektets art och uppgiftens svårighetsgrad ha tillräcklig erfarenhet av och förtrogenhet med arbetsledningsuppgifter inom området i fråga,
- 2) i **sedvanliga** arbetsledningsuppgifter för uppgiften lämplig yrkeshögskoleexamen inom byggbranschen eller det tekniska området eller tidigare examen inom yrkesutbildning på högre nivå eller motsvarande examen eller tidigare teknikerexamen eller motsvarande examen eller motsvarande kunskaper som visats på annat sätt; dessutom ska arbetsledaren med beaktande av byggnadsobjektets art och uppgiftens svårighetsgrad ha tillräcklig erfarenhet inom byggbranschen,
- 3) i **ringa** arbetsledningsuppgifter får skötas av en person som saknar ovan avsedd examen, men som i övrigt kan anses ha de förutsättningar som behövs för uppgiften.

Behörighetsvillkor för arbetsledare i **exceptionellt krävande** arbetsledningsuppgifter är för uppgiften lämplig högskoleexamen inom byggbranschen eller det tekniska området eller tidigare examen inom yrkesutbildning på högre nivå eller motsvarande examen samt dessutom tillräcklig erfarenhet av och god förtrogenhet med krävande arbetsledningsuppgifter inom området i fråga.

Behörighetskrav för den ansvariga arbetsledaren			
Ringa arbetsledningsuppgift	Sedvanlig arbetsledningsuppgift	Krävande arbetsledningsuppgift	Exceptionellt krävande arbetsledningsuppgift
Har tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften i fråga.	Har avlagt en för uppgiften lämplig examen inom byggbranschen eller det tekniska området: byggmästare (YH)-examen, ingenjör (YH)-examen eller en tidigare för arbetsledningsuppgiften lämplig byggnadsingenjörsexamen, eller teknikerexamen (byggmästare), eller annan högre examen inom byggbranschen eller det tekniska området och examen eller dess kompletterande studier innehåller tillräckligt med studieprestationer som omfattar arbetsledningsuppgiften i fråga och som uppgår till sammanlagt minst 50 sp 1), eller har erhållit motsvarande kunskaper på annat vis samt har med beaktande av byggnadsobjektets kvalitet och uppgiftens svårighetsgrad erhållit tillräcklig erfarenhet inom byggnadsbranschen. Sedvanliga arbetsledningsuppgifter vid reparation och ändring av byggnad förutsätter att erfarenheten inom byggnadsbranschen omfattar reparation och ändring av byggnad.	Har avlagt en för uppgiften lämplig examen inom byggbranschen eller det tekniska området: byggmästare (YH)-examen, ingenjör (YH)-examen eller en tidigare för arbetsledningsuppgiften lämplig byggnadsingenjörsexamen, eller teknikerexamen (byggmästare), eller annan högre examen inom byggbranschen eller det tekniska området och examen eller dess kompletterande studier innehåller tillräckligt med studieprestationer som omfattar arbetsledningsuppgiften i fråga och som uppgår till sammanlagt minst 60 sp 1), samt har med beaktande av byggnadsobjektets kvalitet och uppgiftens svårighetsgrad erhållit tillräcklig erfarenhet av och förtrogenhet med arbetsledningsuppgifterna inom branschen i fråga. Krävande arbetsledningsuppgifter vid reparation och ändring av byggnad förutsätter studier inom reparationsbyggande och att erfarenheten omfattar arbete som arbetsledare också för reparations- och ändringsarbete.	Har avlagt en för uppgiften lämplig examen inom byggbranschen eller det tekniska området: byggmästare (YH)-examen, ingenjör (YH)-examen eller en tidigare för arbetsledningsuppgiften lämplig byggnadsingenjörsexamen, eller annan högre examen inom byggbranschen eller det tekniska området och examen eller dess kompletterande studier innehåller tillräckligt med studieprestationer som omfattar arbetsledningsuppgiften i fråga och som uppgår till sammanlagt minst 70 sp 1), samt har erhållit tillräcklig erfarenhet av och god förtrogenhet med krävande arbetsledningsuppgifter inom branschen i fråga. Exceptionellt krävande arbetsledningsuppgifter vid reparation och ändring av byggnad förutsätter studier inom reparationsbyggande och att erfarenheten omfattar arbete som arbetsledare också för krävande reparations- och ändringsarbete.

För **arbetsledare för ett specialområde** gäller ovan nämnda examens- och erfarenhetskrav för arbetsledningsuppgifter. I arbetsledningsuppgifter inom ett specialområde behövs erfarenhet som arbetsledningsuppgiften i fråga kräver. Om det är fråga om reparations- och ändringsarbete eller reparation av fuktskador krävs erfarenhet som särskilt lämpar sig för dessa arbetsledningsuppgifter.

1) sp = studiepoäng. Kontroll av studiepoäng gäller sådana nyare examen, i vilka studieprestationerna anges i studiepoäng. Studieprestationer som omfattar arbetsledningsuppgiften i fråga kan vara till exempel studier inom byggnadsteknik, byggplats- och produktionsteknik inom byggandet, projektförvaltning och -ledning, tidtabellsplanering och projektkonomi. Studieprestationer anges i tabellen som studiepoäng i enlighet med ECTS (European Credit Transfer System). Om tidigare studieprestationer anges i studieveckor (sv) kan studieveckor omvandlas till studiepoäng genom att multiplicera dem med 1,5.

Det är Utbildningsstyrelsen som fastställer om en högskoleexamen som avlagts utomlands jämföras med exempelvis en lägre eller högre högskoleexamen. Utbildningsstyrelsen tar inte ställning till om examen överensstämmer med branschen eller innehållet eller uppfyller andra eventuella krav. Detta avgörs av byggnadstillsynsmyndigheten.